

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

УДК 343.3/.7

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.4/16>

Луценко Ю.В.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

У статті досліджено наявні проблеми, які стосуються законодавчого регулювання обігу зброї в Україні. Звернута увага, що протидія злочинам проти громадської безпеки, предметами яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини, сьогодні є гострою та актуальною, оскільки злочинність, особливо з початком розв'язання повномасштабних бойових дій Російської Федерації проти України характеризується тенденціями до зростання таких її видів, як групова, організована та насильницька, де наявність озброєння – одна з ключових умов формування та діяльності злочинних груп та злочинних організацій.

Наголошено, що на тлі політичної та соціальної кризи в державі все частіше створюються організовані злочинні групи, нерідко – озброєні, виникають незаконні воєнізовані формування, також є наявною велика кількість зброї, що на незаконних підставах знаходиться у володінні окремих груп та осіб і рух якої дуже важко проконтролювати. У зв'язку з цим, збільшується кількість вчинюваних злочинів з використанням вогнепальної зброї, вибухівки як окремими особами, так і озброєними злочинними угрупованнями.

Звернута увага, що правовідносини у сфері обігу зброї в Україні на законодавчому рівні не врегульовані, наразі Україна залишається єдиною країною Європи, яка не має власного закону, також зазначено, що наразі залишаються не визначені на рівні закону такі ключові поняття даної сфери як: «зброя», «вогнепальна зброя», «обіг зброї», «цивільне використання зброї» тощо. Сьогодні відсутність законодавчого закріплення зазначених термінів заповнює судовою практикою – Постановою Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами».

З урахуванням дослідженого питання робляться висновки та наводяться пропозиції щодо прийняття нормативно-правового акту на рівні закону, який у подальшому буде здійснювати правове регулювання обігу зброї в Україні.

Ключові слова: злочинність, протидія/запобігання злочинності, злочинна група, злочинна організація, організована злочинність, бандитизм, незаконне збройне (воєнізоване) формування, зброя, незаконний обіг зброї, боєприпаси, вибухові речовини, громадська/державна/національна безпека.

Постановка проблеми. У Конституції України задекларовано, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю (ст. 3). Виходячи з викладеного, одним з основних обов'язків держави є правове забезпечення охорони прав і свобод людини та громадянина, а також створення належних умов її життєдіяльності. Таким чином, належний стан охорони гро-

мадської безпеки є однією з ключових передумов діяльності держави, а запобігання злочинам – це загально визнаний та невід'ємний компонент її успішного функціонування, що відіграє важливе значення в протидії злочинності. Ефективне забезпечення громадської безпеки сприяє стабільному і послідовному розвитку суспільства та достатньому задоволенню життєво важливих потреб громадян [1, с. 5].

Отже, протидія злочинам проти громадської безпеки, предметами яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини, сьогодні є гострою та актуальною, оскільки злочинність, особливо з початком розв'язання повномасштабних бойових дій Російської Федерації проти України характеризується тенденціями до зростання таких її видів, як групова, організована та насильницька, де наявність озброєння – одна з ключових умов формування і діяльності злочинних груп та злочинних організацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Над проблемою вивчення злочинності та незаконному обігу зброї, бойових припасів, вибухових речовин були присвячені роботи П. П. Андрушка, О. Ф. Бантишева, Л. В. Багрій-Шахматова, А. А. Вознюка, Б. М. Головкина, В. О. Глушкова, О. О. Дудорова, М. Й. Коржанського, П. С. Матишевського, М. І. Мельника, А. А. Музики, В. О. Навроцького, В. Я. Тація, М. І. Хавронюка, С. О. Харитонова та ін. Не дивлячись на значний науковий інтерес, досліджуване питання залишається актуальними й дотепер.

Метою статті є дослідження проблем, які існують у сфері незаконного обігу зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вироблення на цій основі подальших науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення нормативно-правових актів у досліджуваній сфері.

Виклад основного матеріалу. Після розв'язання у 2014 році збройної агресії РФ проти України, що згодом потягнуло за собою повномасштабне вторгнення на територію нашої держави, питання незаконного обігу зброї, боєприпасів або вибухових речовин набула актуальності внаслідок декількох детермінантів. По-перше, можна говорити про відкриття нових способів та шляхів здобуття зброї, збільшилася кількість зброї на території України. По-друге, загострилася загроза особистій безпеці, розширилися можливості цивільного захисту законодавчого характеру, створився негативний соціально-психологічний клімат, що при наявності зброї може привести до загрози життю і безпеці громадян. По-третє, з'явилася потреба в особистому захисті, задоволення якої може відбуватися через реалізацію отримання зброї незаконним шляхом. Отже, важливим та актуальним питанням залишається контроль за реалізацією зброї, врегулювання її використання зараз та ліквідацією і вилученням після відсутності потреби її використання, та у разі першопочаткової потреби або порушення норм законодавства. Можна з всією відповідаль-

ністю стверджувати, що незаконний обіг зброї становить загрозу не лише громадській, а і національній безпеці держави, а у зв'язку з повномасштабним вторгненням ця проблема лише загострилася та актуалізувалася [2].

Необхідно також зазначити, що на тлі політичної та соціальної кризи в державі все частіше створюються організовані злочинні групи, нерідко – озброєні, виникають незаконні воєнізовані формування, є наявною велика кількість зброї, що на незаконних підставах знаходиться у володінні окремих груп та осіб і рух якої дуже важко проконтролювати, стає зрозумілим, чому збільшується кількість вчинюваних злочинів з використанням вогнепальної зброї, вибухівки як окремими особами, так і озброєними злочинними угрупованнями. Також слід звернути увагу, що з початком агресії РФ проти України та широкомасштабними бойовими діями у учасників організованих груп та злочинних організацій з'являється більше можливостей здійснювати свої злочинні наміри. Це перш за все пов'язано із незаконним обігом зброї, бойових припасів або вибухових речовин в злочинному середовищі, який складно проконтролювати [3, с. 42; 4; 5; 6].

Варто наголосити, що правовідносини у сфері обігу зброї в Україні на законодавчому рівні не врегульовані, наразі Україна залишається єдиною країною Європи, яка не має власного рамкового закону, також залишаються не визначені на нормативному рівні такі ключові поняття даної сфери як «зброя», «вогнепальна зброя», «обіг зброї», «цивільне використання зброї» тощо.

Подібний закон, в умовах стабільно високого рівня «озброєної» злочинності в Україні за останні 10 років, повинен стати стримуючим інструментом самозахисту громадян від суспільно небезпечних посягань, і на початок 2022 року в Україні склалися об'єктивні передумови для прийняття сучасного закону про зброю як рамкового законодавчого акту в царині її цивільного обігу. На сьогодні, в умовах воєнного стану, в державі функціонує спеціальний закон щодо правових засад відсічі агресору з боку цивільних осіб з використанням зброї, також знаходиться на розгляді у Верховній Раді України прогресивний законопроект, який стосується правового регулювання цивільного обігу зброї, де аналізуються їх сутність і концептуальні засади через дослідження понять «зброя» та «обіг зброї». Для цього здійснено уточнення науково-теоретичного розуміння категорії «зброя» та її основних характеристик з точки зору матеріальної сутності, результату діяльності

та змістовного призначення. В рамках вказаного аналізу з'ясовано, що законопроект № 5708 [7] пропонує змістовне сучасне визначення поняття «зброя» та дефініції похідних від нього категорій, що є першим їх ґрунтовним законодавчим унормуванням. Також однією з основних завдань законопроекту є посилення дотримання режиму законності в питаннях визначення правового режиму власності на зброю, закріплення основних прав та обов'язків громадян і юридичних осіб щодо виробництва, набуття, володіння, розпорядження та використання зброї і боєприпасів, врегулювання інших суспільних відносин, що безпосередньо з цим пов'язані.

Натомість, чинний Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» [8] не містить жодних нормативних визначень і уточнень, що пояснюється гострою нагальною воєнною необхідністю масової відсічі агресії ворога як умовами, в яких приймався даний законодавчий акт. Така ж ситуація спостерігається навколо ще одного фундаментального поняття даної проблеми – «обіг зброї» [9, с. 250].

Як справедливо зазначають Д. В. Андреев та М. Г. Щербаковський, «суспільна небезпека незаконного обігу зброї полягає у створенні «сприятливих умов» для скоєння більш тяжких злочинів» [10, с. 7]. Справа в тому, що сьогодні у вітчизняному науково-правовому середовищі немає єдиного підходу до тлумачення вказаних понять, а в практичній площині спостерігається значний технічний прогрес як нових промислово виготовлених видів зброї, так і саморобних її зразків, що не вписуються у морально застарілі методичні стандарти. Натомість, на рівні експертного зброєзнавства використовуються спеціальні терміни на позначення вогнепальної та холодної зброї [11]. Така ситуація створює серйозні труднощі як для ефективної судової правозастосовної практики, так і для роботи судових експертів-криміналістів. На думку фахівців, це «... змушує правозастосовників звертатися до міжнародних документів, інших вітчизняних законів і підзаконних нормативно-правових актів, які створюють багаторівневу систему нормативів, в яких йдеться про різні види зброї» [12, с. 11].

Наразі термін «вогнепальна зброя» визначений лише на рівні підзаконного акту – Інструкції, затвердженої наказом МВС України [13]. Взагалі питання обігу зброї, у тому числі й вогнепальної, регулюється досі лише у підзаконних нормативно-правових актах. Зокрема, основоположним нормативно-правовим актом у цій сфері є Інструк-

ція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів, затверджена наказом МВС України 21 серпня 1998 р. № 622 [13].

Водночас, сьогодні відсутність законодавчого закріплення термінів заповнює судову практику. Так, Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» визначає, що до вогнепальної зброї, яка є предметом злочинів, передбачених ст.ст. 262–264, 410 КК України, належать усі види бойової, спортивної, нарізної мисливської зброї, як серійно виготовленої, так і саморобної чи переробленої, для проведення пострілу з якої використовується сила тиску газів, що утворюється при згоранні вибухової речовини (пороху або інших спеціальних горючих сумішей). Пневматична зброя, сигнальні, стартові, будівельні, газові пістолети (револьвери), пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, ракетниці, а також вибухові пакети й інші імітаційно-піротехнічні та освітлювальні засоби, що не містять у собі вибухових речовин і сумішей, не можуть бути віднесені до предмета злочинів, відповідальність за які настає за ст.ст. 262, 263 КК України. Також необхідно відмітити, що відповідно до даної Постанови, бойовими припасами визнаються патрони до нарізної вогнепальної зброї різних калібрів, артилерійські снаряди, бомби, міни, гранати, бойові частини ракет і торпед та інші вироби в зібраному вигляді, споряджені вибуховою речовиною і призначені для стрільби з вогнепальної зброї чи для вчинення вибуху. Патрони та набої до гладкоствольної мисливської зброї, а також патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, не є предметом злочинів, передбачених ст.ст. 262, 263 КК України [14].

Сам термін «незаконне» достатньо однозначно тлумачиться у п. 13 Постанови, де під незаконним виготовленням холодної, вогнепальної зброї (крім

гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв потрібно розуміти умисні, вчинені без передбаченого законом дозволу дії по їх створенню чи переробленню, внаслідок чого вони набувають відповідних характерних властивостей. Такими діями, зокрема, є перероблення ракетниці, стартового, будівельного, газового пістолета, інших пристроїв, пристосованих для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, у зброю, придатну до стрільби, або мисливської (у т. ч. гладкоствольної) рушниці – в обріз, виготовлення вибухових речовин, вибухових пристроїв чи боеприпасів з використанням будь-яких компонентів, які самі по собі не є вибухівкою, але внаслідок цих дій набувають здатності до вибуху [14].

На думку М. А. Рубашенка, бланкетність цього формулювання є подвійною в тому сенсі, що певна конкретизація іншими нормативними актами стосується відразу двох об'єктивних ознак складу злочину. Перша ознака – це предмет злочину. У КК визначено лише загальний зміст цієї ознаки словами «вогнепальна зброя», «бойові припаси», «вибухові речовини чи вибухові пристрої», однак позаяк КК не визначає поняття вогнепальної зброї та інших понять, тому й зміст цієї ознаки і відповідь на питання, які предмети належать до вогнепальної зброї та інших, конкретизується (знаходить свій конкретний зміст) у спеціальних нормативних актах. Друга ознака – суспільно небезпечне діяння. Загальний зміст цієї ознаки визначено словами «без передбаченого законом дозволу». Конкретний зміст цієї ознаки, що стосується відсутності дозволу, наповнюється іншими нормативними актами, які, крім того, мають бути законами (чи принаймні ґрунтуватися на законі) [15, с. 13].

Як зазначає А. О. Терещук, з одного боку, наявність такої Постанови полегшує здійснення правоохоронної діяльності у сфері протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, але з іншого боку, відсутність законодавчого регулювання таких понять, як «зброя», «вогнепальна зброя», «цивільна зброя», «зброя самооборони» та відсутність цілісної концепції реалізації права громадян на зброю є серйозним недоліком вітчизняного законодавства [16, с. 326–330].

На схожу проблему у визначенні та законодавчому регулюванні звертає увагу і Л. М. Павленко в частині визначення кримінально-правової характеристики об'єктивних ознак злочину,

передбаченого ст. 263-1 КК України. На думку автора «однорідність правопорушень, передбачених досліджуваною статтею та ст. 263 КК України, потребує більш чіткого розмежування, оскільки в деяких випадках відповідальність може настати як за ст. 263, так і відповідно до ст. 263-1». Автор слушно звертає увагу на той факт, що «існує об'єктивна необхідність уточнення термінів норм статті, зокрема щодо використання термінів «незаконність», «фальсифікація», «виробництво», «переробка», які в деяких випадках ідентифікуються, і в інших випадках використовуються як значення абсолютно різних дій. Важливі також такі фактичні аспекти, як відсутність у ст. 263-1 такої категорії, як «холодна зброя», що також створює правові прогалини, оскільки ст. 263 КК включає її до свого переліку як предмет злочину» [17, с. 51].

Яка зазначає О. О. Книженко, що з появою в КК України ст. 263-1 перед правозастосовними органами виникла необхідність у відмежуванні злочинів, відповідальність за які передбачена ст. 263 та 263-1 КК України, оскільки в обох нормах ідеться про незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. При нагоді слід звернути увагу, що відрізняються вказані злочини за предметом та проявом об'єктивної сторони. До кола предметів, зазначених у ст. 263 КК України, належать вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської), бойові припаси, вибухові речовини, вибухові пристрої (ч. 1 ст. 263 КК України), холодна зброя (ч. 2 ст. 263 КК України). Предметом складу злочину, ознаки якого вказано у ст. 263-1 КК України, на відміну від попереднього злочину, може бути і гладкоствольна мисливська зброя. Про холодну ж зброю у ст. 263-1 КК України не йдеться [18, с. 70].

За юридичною конструкцією об'єктивної сторони, складу злочинів, передбачених ст.ст. 263 та 263-1 КК України належать до формальних складів. Варто зазначити, що злочини, передбачені ст.ст. 263 та 263-1 КК України мають спільні предмети злочинів: вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської у ст. 263), бойові припаси (ст.ст. 263, 263-1), вибухові речовини, вибухові пристрої (ст.ст. 263, 263-1). Що стосується холодної зброї, то законодавцем у ст. 263-1 КК України не встановлено відповідальність за дії, пов'язані з її незаконним виготовленням, переробкою, ремонтом. Натомість об'єктивна сторона ч. 2 ст. 263 КК України (носіння, виготовлення, ремонт або збут кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної

зброї без передбаченого законом дозволу) частково поєднує у собі альтернативні суспільно-небезпечні діяння, передбачені для вогнепальної зброї у ч. 1 ст. 263 та ч. 1 ст. 263-1 КК України [19].

Таким чином, необхідно констатувати, що юридична конструкція терміну «незаконне» є недостатньо визначеним і за своєю природою характеризує відсутність відповідного кримінально-правового регулювання. Звернення до наведеної вище Постанови в частині термінології «без передбаченого законом дозволу» говорить про наявність підзаконних нормативно-правових актів, які, внаслідок своєї специфічної юридичної властивості, не встановлюють кримінальну відповідальність за порушення їх норм [17, с. 53].

Висновки. Виходячи з викладеного вище, необхідно зазначити таке.

Дослідивши правове регулювання обігу зброї в Україні, необхідно констатувати, що Україна залишається єдиною державою в Європі де відсутній закон, яким би здійснювалось правове регулювання обігу зброї та боєприпасів до неї. Наразі існує лише проект закону який в подаль-

шому буде покликаний здійснювати правове регулювання обігу зброї в Україні.

Таке суспільно небезпечне явище як незаконний обіг зброї є складним та законодавчо не визначеним і потребує постійної, системної державної політики у окресленій сфері, яка поєднувала б в собі правове регулювання, діяльність виконавчих органів влади, сукупність інформаційних, профілактичних та інших заходів.

Оскільки на законодавчому рівні залишаються не вирішеними дефініції таких понять як: «зброя», «вогнепальна зброя», «обіг зброї», «цивільне використання зброї» тощо, у зв'язку з цим у правозастосовних органів доволі часто виникають проблеми при притягненні підозрюваних осіб до відповідальності.

Отже, хочеться сподіватись, що з прийняттям законодавцем нормативно-правового акту на рівні закону який в подальшому буде здійснювати правове регулювання зброї в Україні вирішить низку наявних проблем, які сьогодні мають місце у суспільстві та покращить суспільно-політичну та криміногенну обстановку в державі.

Список літератури:

1. Голубош В. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої (статті 262, 263, 263-1, 264 КК України): монографія. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 340 с.
2. Незаконний обіг зброї як загроза національній безпеці. Цілі державної політики в сфері контролю за обігом зброї, повноваження державних органів в цій сфері. URL: <https://cenoss.org/nezakonnyy-obih-zbroiy-yak-zahroza-natsionalniy-bezpetsi/> (Дата звернення: 10.09.2023).
3. Брик У. П. Прояви бандитизму в Україні. *Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку*: матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 18 квіт. 2019 р.). Харків: Харків: ХНУВС, 2019. С. 42–43.
4. Луценко Ю. В., Макаренко Н. К. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, що вчиняють шахрайські та корупційні правопорушення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 7. С. 364–368.
5. Луценко Ю. В., Макаренко Н. К. Кіберзлочинність у сфері електронної торгівлі як прояв кримінального професіоналізму. *Право.ua*. 2023. № 3. С. 59–65.
6. Луценко Ю. В. Актуальні питання протидії організованій злочинності в контексті міграційної політики держави. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. Випуск 6(47). С. 132–136.
7. Про право на цивільну вогнепальну зброю: проект Закону України від 25 черв. 2021 р. № 5708. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/795744> (Дата звернення: 10.09.2023).
8. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 3 бер. 2022 р. № 2114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text> (Дата звернення: 10.09.2023).
9. Мельник С. В., Грецьких О. В. Закон про зброю в Україні: воєнна необхідність чи вимога часу? *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2022. № 3. С. 250–253.
10. Щербаковський М. Г., Андреев Д. В. Розслідування незаконного обігу зброї: монографія. Харків, 2021. 192 с.
11. Тищенко В. І., Грецьких О. В. Особливості дослідження окремих зразків патронів вогнепальної зброї. *Знання Європейського права*. 2020. № 3. С. 149–162.
12. Щербаковський М. Г., Андреев Д. В. Розслідування незаконного обігу зброї: монографія. Харків, 2021. 192 с.
13. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного вироб-

ництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серп. 1998 р. № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text> (Дата звернення: 02.08.2023).

14. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постановою Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26 квіт. 2002 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02> (Дата звернення: 04.09.2023).

15. Рубашенко М. А. Чи є правомірним кримінальне переслідування за незаконне поводження зі зброєю? *Юридичний вісник України*. 2018. № 37 (1210). С. 13.

16. Терещук А. О. Вогнепальна зброя та бойові припаси до неї як предмет злочину. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 3. С. 326–330.

17. Павленко Л. М. Характеристика об'єктивних ознак злочину, передбаченого ст. 263-1 Кримінального кодексу України. *Право і суспільство*. 2020. № 2 (3). С. 51–58.

18. Книженко О. О. Кваліфікація злочинів, що вчиняються з використанням вогнепальної зброї, бойових припасів чи вибухових речовин. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 1. С. 70–74.

19. Крайник Г. С., Бондарева Н. В. Проблема доцільності виокремлення статей 263-1 та 270-1 у Кримінальному кодексі України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2019. № 8. URL: www.inter-nauka.com/en/issues/?author=5733 (Дата звернення: 10.09.2023).

Lutsenko Yu.V. PROBLEMS OF LEGISLATIVE REGULATION WEAPONS CIRCULATION IN UKRAINE

The article examines existing problems related to the legislative regulation of weapons circulation in Ukraine. Attention is drawn to the fact that combating crimes against public safety, the objects of which are weapons, ammunition, explosives, is acute and relevant today, since crime, especially with the beginning of the full-scale hostilities of the Russian Federation against Ukraine, is characterized by increasing trends of such types, as group, organized and violent, where the availability of weapons is one of the key conditions for the formation and activity of criminal groups and criminal organizations.

It was emphasized that against the background of the political and social crisis in the state, organized criminal groups are increasingly being created, often armed, illegal paramilitary groups are emerging, and there is also a large amount of weapons that are illegally in the possession of certain groups and individuals and whose movement is very difficult to control. In this regard, the number of crimes committed with the use of firearms and explosives by both individuals and armed criminal groups is increasing.

Attention is drawn to the fact that legal relations in the field of arms circulation in Ukraine are not regulated at the legislative level, currently Ukraine remains the only country in Europe that does not have its own law, it is also noted that such key concepts of this field as: “weapons” remain undefined at the legal level «firearms», “weapons circulation”, “civilian use of weapons”, etc. Today, the lack of legislative consolidation of the specified terms is filled by judicial practice – Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine “On judicial practice in cases of kidnapping and other illegal handling of weapons, ammunition, explosives, explosive devices or radioactive materials”.

Taking into account the researched issue, conclusions are made and proposals are made regarding the adoption of a normative legal act at the level of law, which would in the future provide legal regulation of arms circulation in Ukraine.

Key words: *crime, countering/prevention of crime, criminal group, criminal organization, organized crime, banditry, illegal armed (paramilitary) formation, weapons, illegal arms trafficking, ammunition, explosives, public/state/national security.*